

SODOBNE DRUŽBE
(25. maj 2007)

NATANČNO PREBERITE NAVODILA !

1. Pri izpolnjevanju uporabljajte **svinčnik**.
2. Na listu za odgovore označite različico vprašalnika, na katerega odgovarjate, tako da **pri napisu »Različica vprašalnika« pobarvate A**.
3. **Označite vaš študijski status**. Izredni študenti in tisti, ki opravljate diferencialni izpit, pobarvajte krožec pred besedama »Izredni študent«. Vsi, ki imate status rednega študenta(-ke), pobarvajte krožec pred besedama »Redni študent«.
4. **Vaše odgovore na izpitna vprašanja vpišite na mesta za odgovore od 1 do 20 na listu za odgovore, tako da pobarvate krožec z ustrezno črko**. Pri vpisovanju odgovorov **upoštevajte navodila na listu za odgovore**.
5. Na vsako izpitno vprašanje je možen le en pravilen odgovor. Pravilni odgovori na vprašanja prinesejo po dve točki. Napačni odgovori se ocenjujejo z negativnimi točkami (pol točke za vsak napačen odgovor).
6. **Če pri posameznem vprašanju ne želite izbrati nobenega odgovora, označite x**. Tako označen odgovor ne bo prinesl niti pozitivnih, niti negativnih točk.

1. Eden od neposrednih razlogov za zaostrovanje kontrole nad mednarodnimi migracijami je bila uvedba potnih listov. Ti so se po celem svetu uveljavili

- A) na začetku dvajsetega stoletja*
- B) v devetnajstem stoletju v Aziji, v Evropi pa v dvajsetem stoletju
- C) na začetku devetnajstega stoletja
- D) po letu 1989, tj. po propadu socialističnih režimov

2. Angleški izraz *denizens* označuje

- A) pripadnike najnižjih slojev v kolonialnih mestih
- B) Portugalce v španskih kolonijah v Latinski Ameriki
- C) visokokvalificirane mednarodne migrante*
- D) zaposlene v neformalnem gospodarskem sektorju
- E) Špance v španskih kolonijah v Latinski Ameriki

3. V središču maltuzijanstva je teza, da je

- A) najpomembnejši svetovni problem neskladje med številom prebivalstva in razpoložljivimi življenjskimi dobrinami*
- B) posledice nizke rasti ali celo upada prebivalstva v ekonomsko visoko razvitih državah mogoče obvladati le s pritokom imigrantov
- C) gospodarska blaginja »najboljša kontracepcija«
- D) demografske probleme mogoče rešiti predvsem s seznanjanjem ljudi v ekonomsko manj razvitih držav o prednostih uporabe kontracepcijskih sredstev

4. M. Weber je konfucianizem štel med religije,

- A) ki lahko zaradi visokega vrednotenja znanja in discipline pomembno prispevajo k porajanju kapitalističnega gospodarstva
- B) ki - za razliko od religij kot je islam - nimajo nobenega, niti pozitivnega niti negativnega, vpliva na gospodarske spremembe
- C) ki lahko v ustrezni kombinaciji s protestantizmom spodbudijo kapitalistične gospodarske spremembe

D) za katere je bolj verjetno, da bodo zavirale kot pospeševale nastanek kapitalističnega duha*

5. Katerega od virov gospodarske rasti v glavnem niso imeli na voljo Japonska in azijski tigri?

- A) poceni delovna sila
- B) tuje investicije
- C) obilni naravni viri*
- D) spodbudne notranjepolitične razmere

6. Pri hitrem ekonomskem vzponu in povezovanju vzhodnoazijskih držav je igrala pomembno vlogo

- A) judovska diaspora
- B) ameriška diaspora
- C) britanska diaspora
- D) japonska diaspora
- E) kitajska diaspora*

7. Pojem zelena revolucija (Green Revolution) označuje

- A) razdelitev veleposestniške zemlje med revne kmete v Latinski Ameriki in Aziji
- B) opuščanje monokulturnega poljedelstva v Latinski Ameriki
- C) upore kmečkega proletariata v Latinski Ameriki
- D) uvajanje visoko rodovitnih sort v sodobno poljedelstvo*

8. V teoriji nove mednarodne delitve dela (the new international division of labour), katere avtorji so Fröbel in sodelavci, ima pomembno mesto ideja, da

- A) nova mednarodna delitev dela ustvarja »globalizacijske luzerje« tudi v gospodarsko razvitih družbah*
- B) bodo neenakosti med centrom in periferijo svetovnega sistema postopoma izginile
- C) se z ekonomsko globalizacijo povečuje moč nacionalnih držav, zmanjšuje pa moč transnacionalnih družb

- D) je selitev kapitala v države svetovne periferije pomembno vplivala na izboljšanje življenjskega standarda tamkajšnjega prebivalstva
9. Ena od temeljnih idej Webrove razlage družbene slojevitosti je, da
- A) je poleg ekonomske vidikov družbene slojevitosti sicer treba upoštevati tudi socialne in politične vidike, vendar pa so ekonomski v vseh družbah najpomembnejši
  - B) so razredi, ki temeljijo na ekonomski neenakosti, le epifenomen neenakosti v politični moči
  - C) se ekonomske, socialne in politične neenakosti v mnogih družbah ne ujemajo*
  - D) so v večini družb odločilnega pomena neenakosti v kulturnem kapitalu
10. Pojem razizem označuje
- A) dejstvo, da imajo ljudje, ki pripadajo isti rasi, pogosto podobne družbene značilnosti
  - B) dejstvo, da se z biološko evolucijo tako biološke kot družbene razlike med rasami povečujejo
  - C) odpor družbeno marginaliziranih ras proti družbeno dominantni rasi oz. rasam
  - D) diskriminacijo, ki temelji na vidnih (tj. fenotipskih) razlikah med ljudmi*
11. Organizacija, ki ima monopol nad legitimno uporabo nasilja na določenem ozemlju, je
- A) prostovoljna asociacija
  - B) skupnost
  - C) transnacionalna družba
  - D) mednarodna nevladna organizacija
  - E) nacionalna država*
12. Brettonwoodski sporazum, ki je pomembno prispeval k ekonomski globalizaciji, je bil sklenjen
- A) po kubanski krizi leta 1962
  - B) po mehiški revoluciji
  - C) po koncu prve svetovne vojne
  - D) med drugo svetovno vojno*
  - E) po razpadu socialističnih režimov, tj. po letu 1989
13. K organizacijam, ki so pozitivno vplivale na procese protoglobalizacije, bi lahko šteli
- A) Svetovno banko in Mednarodni monetarni fond
  - B) transnacionalne družbe
  - C) fevdalne države
  - D) univerze*
14. Pojem *noblesse oblige* označuje
- A) dejstvo, da se današnje kozmopolitske elite ne identificirajo z nacionalno državo in so vse manj pripravljene prispevati za blaginjo državljanov
  - B) dejstvo, da osebe, ki so hitro obogatele, pogosto nerazsodno ravna s pridobljenim bogastvom
  - C) dejstvo, da je eden od predpogojev države blaginje progresivna obdavčitev državljanov
  - D) moralno dolžnost bogatih in uspešnih, da poskrbijo za blaginjo deprivilegiranih v svoji državi ali skupnosti*
15. Transnacionalizem je močno povezan z
- A) s krepitvijo moči nacionalnih držav
  - B) ksenofobijo
  - C) identifikacijsko asimilacijo
  - D) multiplimi identitetami*
16. Za simbolni začetek moderne dobe bi lahko šteli
- A) konec druge svetovne vojne
  - B) začetek prve svetovne vojne (1914)
  - C) Kolumbovo odkritje Amerike leta 1492*
  - D) ustanovitev prvih univerz v 11. in 12. stoletju
17. Merkantilizem je (bila)
- A) oznaka za mednarodni finančni sistem, ki je bil vzpostavljen z brettonwoodskim sporazumom
  - B) ekonomska doktrina, po kateri so državne zaloge zlata in srebra znak njene gospodarske moči*
  - C) ekonomska politika, ki državi pripisuje pomembno vlogo pri gospodarskih investicijah in ustvarjanju delovnih mest
  - D) gospodarska ideologija, na kateri je temeljilo vodenje gospodarstva v nekdanjih socialističnih družbah
18. Kdo od naštetih sociologov je prehod od tradicionalnih k modernim družbam označil kot prehod od družb, v katerih prevladujejo Gemeinschaft značilnosti, k družbam z Gesellschaft značilnostmi?
- A) E. Durkheim
  - B) K. Marx
  - C) A. Giddens
  - D) U. Beck
  - E) G. Tönnies*
19. Za »post-turiste« naj bi bilo značilno, da
- A) imajo refleksiven in s tem tudi ironičen odnos do svojih turističnih izkušenj*
  - B) se praviloma ponovno vračajo v kraje, kjer so se kot turisti dobro počutili
  - C) zavračajo množični turizem in se podajajo le v turistično neznane kraje
  - D) se zavedajo, da je turizem le prikrita oblika neokolonializma
20. Nekateri sociologi menijo, da je sodobni turizem mogoče analizirati s pomočjo Durkheimovega razlikovanja med
- A) svetim in posvetnim*
  - B) družbami mehanske in organske solidarnosti
  - C) modernimi in postmodernimi družbami
  - D) družbeno integracijo in normativnim nadzorom
  - E) profanim in post-profanim